

10. SINIF COĞRAFYA DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ İÇERİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Erol SÖZEN*

MEB

Özet

Bu araştırmanın amacı, 2005 Coğrafya Dersi 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programının (CDÖP) İçeriğine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirmektir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Türkiye’de görev yapan ve 10 sınıf 2005 coğrafya programını uygulayan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemini ise bu öğretmenlerden random olarak seçilen 507 coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenmesinde t-Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış, frekan, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; Öğretmenlerin 10. Sınıf Coğrafya Programının İçeriğine ilişkin görüşlerinin “Çok Katılıyorum” düzeyinde gerçekleştiği bulunmuştur.

Ayrıca araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin 10. sınıf CDÖP’nin içeriğine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine, görev yaptıkları okul türü değişkenine, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Buna karşılık araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin 10. sınıf CDÖP’nin içeriğine ilişkin görüşleri kıdem değişkenine ve sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya öğretim programı, 2005 coğrafya programının içerik boyutu

THE EVALUATION OF THE VIEWS OF THE TEACHERS ABOUT THE CONTENT OF THE 10th GRADE GEOGRAPHY CURRICULUM

Abstract

The aim of this study is to evaluate the views of the teachers about the content of the 10th grade geography curriculum. Survey method has been used for this study. The teachers working in Turkey and applying geography programme of 10th grade and of the year 2005 make up the core of this study. Also 507 of these geography teachers selected randomly are the samples. In the analysis of sub-problems t-test, the values of frequency, percentage and mean have been used; t-test and one-way analysis of variance (one way anova).

According to the results of the study, it has been seen that teachers’ views for the 10th grade geography curriculum are on the level of “strongly agree”.

Also the views of the geography teachers for the 10th grade geography curriculum have not differed markedly according to some of the variables such as the gender, school type, educational background.

Keywords: geography curriculum, content of the 2005 Geography curriculum

---

* E-posta: erol-sozen@hotmail.com

1. Giriş

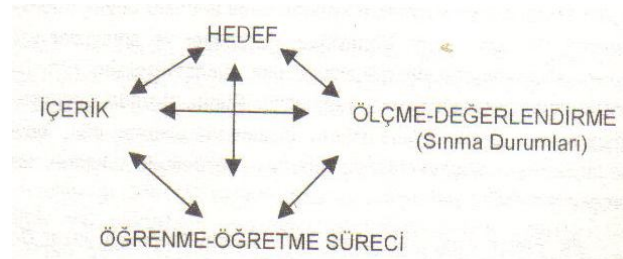
“Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.” (Ertürk, 1984:12) İnsan hep bir şeyler öğrenir ve sürekli davranışlarına yenilerini eklediği bir süreç içindedir. Eğitim sürecine giren kişinin, bazı yönlerinin amaçların gösterdiği doğrultuda değişmesi ve gelişmesi gerekir. Eğitim programları nasıl tanımlanırsa tanımlansın, belli öğelerden oluşur. Bunlar, içeriğin seçimi ve örgütlenmesi, amaçlar (hedefler) ve davranışlar, öğrenme-öğretme süreci ve son olarak da amaçların değerlendirilmesidir.

Programın içerik boyutunda belirlenen amaçlarına ulaşmak için "ne öğretelim" sorusuna yanıt aranmalıdır. Programın içerik boyutu ile öğretilecek olan konuların düzenlenmesi söz konusudur. İçerikte dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, içeriğin program hedefleriyle tutarlı olması ve öğrenciler için bir anlam ifade etmesidir, içerik düzenlenmesinde temel ilkeler arasında somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, yakın çevreden uzak çevreye doğru yapılan bir sılama olmalıdır. Bu ilkeler her ders için geçerli olabilir. İçeriğin toplumsal ve bireysel fayda sağlamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca içerik çağdaş ve bilimsel bilgi ve ters düşmemeli, bu bilgilerle tutarlı olmalıdır.

İçerik düzenlemede farklı yaklaşımlar ele alınabilir. Bu yaklaşımların detayına burada girilmeyecektir. Sadece başlıkları şunlardır:

1. Doğrusal Programlama Yaklaşımı
2. Sarmal Programlama Yaklaşımı
3. Modüler Programlama Yaklaşımı
4. Pramitsel ve Çekirdek Programlama Yaklaşımı
5. Konu Ağı-Proje Merkezli Program Yaklaşımı
6. Sorgulama Merkezli Program Yaklaşımı

İçerikle ilgili belirtke tablosu ve ünite analiz tablosunun oluşturulması ile hem öğrenme yaşantılarının seçimi hem de ölçme aracı için uygun test maddelerinin geliştirilmesi sağlanmış olur. Program geliştirme, bir eğitim programında yer alan dört temel öğe arasındaki ilişkiler bütünüdür. Bir eğitim programının dört temel öğesi ve aralarındaki ilişkiler aşağıdaki şekilde şematik olarak gösterilmiştir. Bunlardan içerik, programın özellikle içinin nasıl doldurulduğudur. İçerik hedefler doğrultusunda oluşturulurken, ölçme ve değerlendirme ile öğrenme-öğretme süreçleri içeriği göre yürütülür.

Şekil 1. Eğitim Programının Temel Öğeleri (Varış, 1998:22)

Coğrafya dersi öğretimi 1924'ten itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Ancak 1941'de toplanan Türk Coğrafya Kongresi'nin çalışmalarıyla önemli adımlar atılmaya ve program düzenlenmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar her ne kadar iyi niyetli olsa da yeterliliği hep tartışılmıştır. Her yeni çalışma programa yeni bir müdahale olmuştur. Eğitimin temel amacı tüm yaşam için hazırlıktır. Eğitim programlarının buna göre düzenlenmesi, içeriğinin bu doğrultuda doldurulması gerekliliği kaçınılmazdır. Türkiye'deki eğitim kurumlarında öğrenme ve öğretme faaliyetleri, geliş güzel değil, M.E.B'na bağlı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan öğretim programlarıyla belirlenir. İlk 1924'ten itibaren başlayan ve 1941 Türk Coğrafya Kongresi'yle de en önemli aşamalarından birini gerçekleştiren Coğrafya programları her zaman çok tartışılmıştır. Hazırlan programların çok eleştirilen yönlerinden biri de içeriğin güncellenmemesidir. Eğitim programının içeriği hem Milli Eğitim'in hem de coğrafya dersinin genel ve özel amaçları doğrultusunda hazırlanmalıdır. Tartışmalar ve beklentiler neticesinde program en büyük evrimini 2005 yılında yaşamıştır. M.E.B'na bağlı Talim Terbiye Kurulu tarafından yürütülen çalışmalarla Coğrafya Ders Programları tekrar ele alınmıştır. Programın değişin süreci 2002'de başlamış ve süreç 14.07.2005 tarih ve 198 sayılı madde ile kabul edilerek karara bağlanmıştır. Mevcut CDÖP içerik düzenleme yaklaşımlarından "sarmal program yaklaşımı" etrafında yoğunlaşmıştır.

Çalışmanın Amacı

Yapılan bu araştırmanın amacı, 10. Sınıf CDÖP'nin İçeriğine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirmektir. Araştırma ile coğrafya öğretmenlerinin 10. Sınıf CDÖP'nin içeriğine ilişkin görüşlerinin neler olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu değişkenlerin, öğretmenlerin kıdem yılı, mezun oldukları fakülte, cinsiyet, okulların fiziki yeterlilikleri ve çalıştıkları okul türleri gibi özelliklerine göre ne ölçüde farklar oluşturduğu da tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

“Ortaöğretim kurumlarında 2005 yılından itibaren uygulanmaya başlayan Coğrafya Dersi Öğretim Programının İçeriği'ne İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi konulu bu araştırma, tarama (survey) modeli niteliğinde yapılmıştır.

Anketle yapılmış olan tarama (survey) modeli, var olan durumu olduğu gibi betimlemeyi esas alır (Karasar, 1994: 77). Bunun için veriler, CDÖP hakkındaki öğretmen görüşleri ve düşünceleri alınarak toplanmıştır. Bunun içindir ki istatistiki bilgilere ulaşabilmeye bu araştırma için anket önemli bir araçtır. Bu araştırma için bir anket hazırlanmıştır. Hazırlanan anket için ilgili alan ve literatür taraması yapılmıştır. Anket hazırlanırken hem coğrafya öğretmenlerinin görüşleri alınmış hem de uzman görüşlerinden faydalanılmıştır.

Problem Cümlesi

10. sınıf coğrafya programının içeriğine ilişkin öğretmen görüşleri nedir?

Alt Problemler

1. 10. sınıf coğrafya programının içeriğine ilişkin, öğretmen görüşleri nedir?
2. 10. sınıf coğrafya programının içeriğine ilişkin, öğretmen görüşleri;
  - a) cinsiyet,
  - b) çalışılan okul türü,
  - c) öğrenim durumu,
  - d) kıdem,
  - e) sınıf mevcudu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 10. sınıf coğrafya öğretim programını uygulayan coğrafya öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu öğretmenlere İnternet üzerinden e-posta yöntemiyle, coğrafya öğretmenlerinin üye olduğu gruplar üzerinden e-anket uygulaması yapılmıştır. Bu yöntem öğretmene, hazırlanacak anketi istediği zaman diliminde daha rahat doldurması, düzeltme yapması vb. için de kolaylık sağlamıştır. Yine bu tür ileti gruplarında gönüllülük esas olduğu için uygulanan anketlerden alınan sonuçlar daha gerçekçi olabilmektedir (Kerski, 2000: 81, 86). Resmi yollarla uygulanan anketi bir mecburiyet olarak hissedenden değil, branşı ile ilgili gelişmelere açık olan öğretmenlerin gönüllü olarak anketi inceleyip doldurdukları söylenebilir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki ortaöğretim kurumlarında görev yapan coğrafya öğretmenleri, örneklemi ise evrenden random olarak seçilen 507 coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve analizi

Coğrafya dersi 10. Sınıf programının içeriğine ilişkin öğretmen görüşlerini tespit etmek amacıyla, araştırmacı tarafından beşli likert tipi ölçme aracı geliştirilmiştir. Hazırlanan anket, iki bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde ankete katılan coğrafya öğretmenlerinin kişisel bilgilerine yönelik sorular, ikinci bölümde ise 10. sınıf coğrafya programının içeriğine yönelik likertli maddeler yer almaktadır. Hazırlanan anket, maddelerinin güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapıldıktan sonra uygulanmıştır. Hazırlanan anket taslağı, Gazi Üniversitesi'nde görev yapan uzmanların görüş ve değerlendirmesine sunulmuştur. Uzmanlardan gelen görüş ve eleştiriler doğrultusunda anket üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak, ön çalışma için uygun hale getirilmiştir. Daha sonra bu ölçek güvenilirlik ve geçerlik analizleri için toplam 113 coğrafya öğretmenine uygulanmıştır. Uygulama coğrafya öğretmenleriyle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulamadan elde edilen içerik boyutuyla ilgili 19 maddenin cronbach alpha katsayısı, 78 bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddelerin, madde toplam korelasyonları ise, 44 ile 59 arasında değer

almıştır. Öğretmenlerden elde edilen veriler bilgisayar paket programı SPSS 15.0 (Statistical Package for Social Sciences) kullanılarak çözümlenmiştir.

Öğretmenlerin mesleki ve kişisel bilgilerine ait veriler ile anketteki sorulara verdikleri yanıtların hangi seçeneklerde (5'li likert) daha yoğun olduğunu ortaya koyabilmek için soruların yanıtlarına ait frekanslar, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama gibi istatistiksel değerler kullanılmıştır. İki gruplu değişkenler (cinsiyet gibi) bakımından öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklem t-testi yapılmıştır. Üç veya daha fazla gruplu değişkenler (okul türü, kıdem, eğitim düzeyi, ortalama sınıf mevcutları) bakımından öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için ise, tek yönlü varyans (Anova) analizi uygulanmıştır. Farklılığın belirlendiği durumlarda da, anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Ölçekte bulunan cümlelerin karşısında yer alan seçenekler, puanları ve bu seçeneklere ilişkin puan aralıkları aşağıdaki gibidir:

Tablo 2: Likert ölçekli anket maddelerin puanlama aralığı

Puanlama Aralığı		
Hiç Katılmıyorum	1	1.00-1.80
Az Katılıyorum	2	1.81-2.60
Orta Düzeyde Katılıyorum	3	2.61-3.40
Çok Katılıyorum	4	3.41-4.20
Tamamen Katılıyorum	5	4.21-5.00

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 3: Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine yönelik dağılımı

	f	%
Kadın	244	48,1
Erkek	263	51,9
Toplam	507	100,0

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların % 48,1'inin kadın, % 51,9'unun da erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Araştırmaya katılan öğretmenlerin görevli oldukları okul türü

Çalışılan okul türü	f	%
Genel lise	207	40,8
Fen lisesi	4	,8
Sosyal bilimler lisesi	1	,2
Anadolu ve Anadolu öğretmen lisesi	165	32,5
Meslek lisesi	103	20,3
Çok programlı lise	15	3,0
Diğer	12	2,4
Toplam	507	100,0

Tablo 4'te araştırmaya katılan öğretmenlerin % 40,8'inin Genel Lise, % 0,8'inin Fen Lisesi, %0,2'sinin Sosyal Bilimler Lisesi % 32,5'inin Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi, 20,3'ünün Meslek Lisesi, %3'ünün Çok Programlı Lise ve % 2,4'ünün de özel okullarda çalıştığı anlaşılmaktadır.

Tablo 5: Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumunun dağılışı

Mezun olunan fakülte	f	%
Lisans tamamlama	12	2,4
Fen-edebiyat	113	22,3
Eğitim fakültesi	285	56,2
Yüksek lisans	92	18,1
Doktora	5	1,0
Toplam	507	100,0

Tablo 5'e göre % 56,2 oranı ile Eğitim Fakültesi mezunu olanlar ilk sırada gelmektedir. Bunu, % 22,3'lük oran ile Fen-Edebiyat Fakültesi, % 18,1 ile Yüksek Lisansa mezunları ve % 1 ile Doktora mezunları izlemektedir. Dolayısıyla çizelgeden, Eğitim Fakültesi mezunlarının en büyük grubu oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemlerine göre dağılışı

Kıdem durumu	f	%
1-5 yıl	53	10,5
6-10 yıl	124	24,5
11-15 yıl	132	26,0
16-20 yıl	101	19,9
21 yıl ve üzeri	97	19,1
Toplam	507	100,0

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden 11–15 yıl kıdemde olanlar %26 oran ile ilk sırada ve en büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Daha sonra sırayla % 24,5'lik oran ile 6–10 yıl, % 19,9 ile 16–20 yıl kıdemi olanlar, % 19,1 ile 21 yıl ve üzeri kıdemi olanlar % 10,5 ile 1–5 yıl kıdemi olanlar ve en son da gelmektedir.

Tablo 7: Araştırmaya katılan öğretmenlerin görevli oldukları okullarındaki sınıfların ortalama mevcudu Çalışılan sınıfların ortalama mevcudu

	f	%
20ve daha az	42	8,3
21-25	153	30,2
26-30	204	40,2
31-35	76	15,0
36+	32	6,3
Toplam	507	100,0

Tablo 7'deki verilere göre, ankete katılan öğretmenlerin bulunduğu okullarda en yaygın ortalama sınıf mevcutları % 40,2 ile 26–30 arasındadır. Bu oranı, % 30,2 ile 21–25, %15,0 ile 31–35, % 8,3 ile 20 ve daha az, 36 ve üzeri % 6,3 ile ortalama sınıf mevcutları takip etmektedir. Dolayısıyla araştırmaya katılan öğretmenlerin okullarındaki en yaygın ortalama sınıf mevcutları olarak 26–30 ve 21–25 kişilik oranlar dikkati çekmektedir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum Öğretmenlerin Programın İçeriğine Yönelik Görüşleri

Öğretmenlerin 10. Sınıf Coğrafya Programının İçeriğine (10. Sınıflar Açısından) Yönelik görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 3.60$) olup, “Çok Katlıyorum” düzeyinde gerçekleştiği Tablo 8'den görülmektedir.

Tablo 8: Öğretmenlerin CDÖP'nin İçeriğine Yönelik (10. Sınıflar) Görüşleri

10. SINIF CDÖP'nin İÇERİĞİNE YÖNELİK SORULAR	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Hiç Katılmıyorm		Az Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
8- Alt ve üst sınıflarla sarmal bir yaklaşımı benimser.	-	-	43	8,5	102	20,1	304	60,0	58	11,4	3,74
9- Bilgiler birbirinin ön koşuludur yani aşamalıdır.	-	-	37	7,3	123	24,3	269	53,1	78	15,4	3,77
10- Kazanımlar öğrencinin günlük yaşamda kullanabilmesine ve ihtiyaçlarını karşılamasına uygundur.	3	0,6	60	11,8	130	25,6	241	47,5	73	14,4	3,63
11- Konular yakından uzağa ilkesine uygundur.	39	7,7	122	24,1	145	28,6	159	31,4	42	8,3	3,08
12- Coğrafya programın genel hedeflerine uygundur.	-	-	38	7,5	181	35,7	223	44,0	65	12,8	3,62
13- Öğrenci ve sınıf seviyesine uygundur.	4	0,8	18	3,6	115	22,7	267	52,7	103	20,3	3,88
14- Coğrafya konuları sebep sonuç ilişkisine göre ele alınmıştır.	9	1,8	33	6,5	128	25,2	244	48,1	93	18,3	3,75
15- Olay ve olguların dağılışını anlayabilmeye elverişlidir.	5	1,0	28	5,5	142	28,0	263	51,9	69	13,6	3,72
16- Öğrenciyi merkeze alarak aktif öğretim metotlarına kolaylık sağlar.	3	0,6	40	7,9	169	33,3	231	45,6	64	12,6	3,62
17- Ülke kaynaklarını korumaya yöneltir.	7	1,4	45	8,9	141	27,8	248	48,9	66	13,0	3,63
18- Hava, su ve ses kirliliği gibi konulara dikkati çeker.	6	1,2	29	5,7	135	26,6	242	47,7	95	18,7	3,77
19- Deprem ve depremden korunma yolları açısından yeterlidir.	12	2,4	41	8,1	135	26,6	255	50,3	64	12,6	3,63
20- Ülke konumunun önemine ve jeopolitik konulara yer verir.	4	0,8	59	11,6	142	28,0	237	46,7	65	12,8	3,59
21- Coğrafi Bilgi Sistemlerinin uygulanmasına yöneltir.	40	7,9	47	9,3	166	32,7	196	38,7	58	11,4	3,36
22- Su kaynaklarının, deniz ve göllerin ekonomik önemine yer verir.	7	1,4	17	3,4	96	18,9	272	53,6	115	22,7	3,93
23- Atatürk'ün coğrafyaya verdiği öneme dikkati çeker.	11	2,2	96	18,9	185	36,5	182	35,9	33	6,5	3,26
24- Öğrencinin bireyselleşme ve toplumsallaşmasına uygundur.	4	0,8	35	6,9	216	42,6	187	36,9	65	12,8	3,54
25- Program toplumun ihtiyaçlarına cevap verir.	20	3,9	51	10,1	221	43,6	172	33,9	43	8,5	3,33
26- 10. Sınıf Coğrafya Programı bu haliyle yeterlidir.	18	3,6	100	19,7	161	31,8	193	38,1	35	6,9	3,25
Boyut Ortalaması											3.60

“Alt ve üst sınıflarla ve diğer derslerle bütünsel bir yaklaşımı benimser.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 60,0’i “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 20,1’i “*orta düzeyde katılıyor*” % 11,4’ü “*Tamamen katılıyor*”, ve %8,5’i “*az katılıyor*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,74$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nin alt ve üst sınıflarla sarmal bir yaklaşımı benimsediği şeklinde yorumlanabilir.

“Bilgiler birbirinin ön koşuludur yani aşamalıdır.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 53,1’i “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 24,3’ü “*orta düzeyde katılıyor*” % 15,4’ü “*Tamamen katılıyor*”, ve %7,3’ü “*az katılıyor*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,77$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nda bilgilerin birbirinin ön koşulu ve aşamalı olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Kazanımlar öğrencinin günlük yaşamda kullanabilmesine ve ihtiyaçlarını karşılamasına uygundur.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 47,5’i “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 25,6’sı “*orta düzeyde katılıyor*” % 14,4’ü “*Tamamen katılıyor*”, %11,8’i “*az katılıyor*”, ve % 0,6’sı ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,63$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nda yer alan kazanımların öğrencinin günlük yaşamda kullanabilmesine ve ihtiyaçlarını karşılamasına uygun olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Konular yakından uzağa ilkesine uygundur.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 31,4’ü “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 28,6’sı “*orta düzeyde katılıyor*” % 24,1’i “*az katılıyor*”, %8,3’ü “*Tamamen katılıyor*”, ve % 7,7’si ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,08$ (**orta düzeyde katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nin coğrafya için önemli unsurlardan biri olan “yakından uzağa” ilkesine çok bağlı kalmadığı şeklinde yorumlanabilir ki zaten 2005 yılı CDÖP bu ilkeye önceki programlardaki kadar bağlı kalmayı hedeflememektedir.

“Coğrafya programın genel hedeflerine uygundur.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 44,0’i “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 35,7’si “*orta düzeyde katılıyor*” % 12,8’i “*Tamamen katılıyor*”, ve %7,5’i “*az katılıyor*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,62$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nin coğrafya programın genel hedeflerine uygun olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Öğrenci ve sınıf seviyesine uygundur.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 52,7’si “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 22,7’si “*orta düzeyde katılıyor*” % 20,3’ü “*Tamamen katılıyor*”, %3,6’sı “*az katılıyor*”, ve % 0,8’i ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,88$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nin öğrenci ve sınıf seviyesine uygun olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Coğrafya konuları sebep sonuç ilişkisine göre ele alınmıştır.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 48,1’i “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 25,2’si “*orta düzeyde katılıyor*” % 18,3’ü “*Tamamen katılıyor*”, %6,5’i “*az katılıyor*”, ve % 1,8’i ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,75$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nda konuların sebep sonuç ilişkisi içinde ele alındığı şeklinde yorumlanabilir.

“Olay ve olguların dağılımını anlayabilmeye elverişlidir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 51,9’u “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 28,0’i “*orta düzeyde katılıyor*” % 13,6’sı “*Tamamen katılıyor*”, %5,5’i “*az katılıyor*”, ve % 1,0’i ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,72$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nin olay ve olguların dağılımını anlayabilmeye elverişli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Öğrenciyi merkeze alarak aktif öğretim metotlarına kolaylık sağlar.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 45,6’sı “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 33,3’ü “*orta düzeyde katılıyor*” % 12,6’sı “*Tamamen katılıyor*”, %7,9’u “*az katılıyor*”, ve % 0,6’sı ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,62$ (**çok katılıyor**) düzeyinde

gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin öğrenciyi merkezli aktif öğretim metotlarına kolaylık sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

“Ülke kaynaklarını korumaya yönelir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 48,9'u “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 27,8'i “*orta düzeyde katılıyor*” % 13,0'ı “*Tamamen katılıyor*”, %8,9'u “*az katılıyor*”, ve % 1,4'ü ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,63$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin öğrencileri ülke kaynaklarını korumaya yönelttiği şeklinde yorumlanabilir.

“Hava, su ve ses kirliliği gibi konulara dikkati çeker.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 47,7'si “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 26,6'sı “*orta düzeyde katılıyor*” % 18,7'si “*Tamamen katılıyor*”, % 5,7'si “*az katılıyor*”, ve % 1,2'si ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,77$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin hava, su ve ses kirliliği gibi çevre konularına dikkati çektiği şeklinde yorumlanabilir.

“Deprem ve depremden korunma yolları açısından yeterlidir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 50,3'ü “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 26,6'sı “*orta düzeyde katılıyor*” % 12,6'sı “*Tamamen katılıyor*”, % 8,1'i “*az katılıyor*”, ve % 2,4'ü ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,63$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin deprem ve depremden korunma yolları açısından yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Ülke konumunun önemine ve jeopolitik konulara yer verir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 46,7'si “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 28,0'ı “*orta düzeyde katılıyor*” % 12,8'i “*Tamamen katılıyor*”, % 11,6'sı “*az katılıyor*”, ve % 0,8'i ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,59$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulguya göre, 10. sınıf CDÖP'nin ülke konumunun önemine ve jeopolitik konulara yer verdiği sonucu çıkarılabilir.

“Coğrafi Bilgi Sistemlerinin uygulanmasına yönelir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 38,7'si “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 32,7'si “*orta düzeyde katılıyor*” % 11,4'ü “*Tamamen katılıyor*”, % 9,3'ü “*az katılıyor*”, ve % 7,9'u ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,36$ (**orta düzeyde katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulguya göre, 10. sınıf CDÖP'nin Coğrafi Bilgi Sistemlerinin uygulanmasına yönelme açısından biraz eksik kaldığı söylenebilir.

“Su kaynaklarının, deniz ve göllerin ekonomik önemine yer verir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 53,6'sı “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 22,7'si “*Tamamen katılıyor*”, % 18,9'u “*orta düzeyde katılıyor*” % 3,4'ü “*az katılıyor*”, ve % 1,4'ü ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,93$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin su kaynaklarının, deniz ve göllerin ekonomik önemine yer verdiği şeklinde yorumlanabilir.

“Atatürk'ün coğrafyaya verdiği öneme dikkati çeker.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 36,5'i “*orta düzeyde katılıyor*” % 35,9'u “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 18,9'u “*az katılıyor*”, % 6,5'i “*Tamamen katılıyor*”, ve % 2,2'si ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,26$ (**orta düzeyde katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin Atatürk'ün coğrafyaya verdiği öneme yeterince dikkati çekmediği şeklinde yorumlanabilir.

“Öğrencinin bireyselleşme ve toplumsallaşmasına uygundur.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 42,6'sı “*orta düzeyde katılıyor*” % 36,9'u “*çok katılıyor*” seçeneğini, % 12,8'i “*Tamamen katılıyor*”, % 6,9'u “*az katılıyor*”, ve % 0,8'i ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,54$ (**çok katılıyor**) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP'nin öğrencinin bireyselleşme ve toplumsallaşmasına katkıda bulunduğu şeklinde yorumlanabilir.

“Program toplumun ihtiyaçlarına cevap verir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 43,6’sı “*orta düzeyde katılıyorum*” seçeneğini, % 33,9’u “*çok katılıyorum*”, % 10,1’i “*az katılıyorum*”, % 8,5’i “*Tamamen katılıyorum*”, ve % 3,9’u ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,33$ (*orta düzeyde katılıyorum*) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulguya göre 10. sınıf CDÖP’nin toplumun ihtiyaçlarına cevap vermede orta düzeyde kaldığı söylenebilir.

“10. Sınıf Coğrafya Programı bu haliyle yeterlidir.” Maddesine ilişkin dağılım tablodan incelendiğinde, coğrafya öğretmenlerinin % 38,1’i “*çok katılıyorum*” seçeneğini, % 31,8’i “*orta düzeyde katılıyorum*”, % 19,7’si “*az katılıyorum*”, % 6,9’u “*Tamamen katılıyorum*”, ve % 3,6’sı ise “*hiç katılmıyorum*” seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Bu maddeye ilişkin genel ortalama $\bar{X} = 3,25$ (*orta düzeyde katılıyorum*) düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu bulgu, 10. sınıf CDÖP’nin bu haliyle çok orta düzeyde yeterli görüldüğü şeklinde yorumlanabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP’nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı

Tablo 9: Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP’nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığı için t-Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	P
İçerik	Kadın	244	3,57	,48	-,731	,465
	Erkek	263	3,60	,57		

Tablo 9.’deki analiz sonuçlarına göre; araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin “10. Sınıf coğrafya dersi öğretim programının içerik boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(505)} = -,731$; $p > ,05$]. Bu bulgu araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin 10. Sınıf coğrafya dersi programının içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP’nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Okul Türü Değişkenine Göre Farklılığı

Tablo 10: Okul Türü Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Sıra	Okul türü	N	$\bar{X}$	S
İçerik	1	Genel lise	207	3,58	,54
	2	Anadolu ve Anadolu öğretmen lisesi	165	3,55	,53
	3	Meslek lisesi	103	3,64	,52
	4	Diğer	32	3,59	,47
		Toplam	507	3,58	,53

Tablo 11: Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP’nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Okul Türü Değişkenine Göre Farklılığı için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Fark Tukey
İçerik	Gruplar arası	,524	3	,175	,625	,599	
	Gruplar içi	140,433	503	,279			
	Toplam	140,957	506				

Tablo 11’deki analiz sonuçlarına göre; araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin “10. Sınıf coğrafya dersi öğretim programının içerik boyutuna ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(3-503)} = ,625$; $p > ,05$]. Bu bulgu farklı okul türünde görev yapan coğrafya öğretmenlerinin 10. Sınıf coğrafya dersi içeriğine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP'nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılığı

Tablo 12: Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Sıra	Öğrenim Durumu	N	$\bar{X}$	S
İçerik	1	Fen-edebiyat	113	3,62	,62
	2	Eğitim fakültesi	285	3,54	,54
	3	Lisansüstü	97	3,67	,39
		Toplam	495	3,58	,53

Tablo 13: Öğretmenlerin 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Farklılığı için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Fark Scheffe
İçerik	Gruplar arası	1,479	2	,739	2,614	,074	
	Gruplar içi	139,137	492	,283			
	Toplam	140,616	494				

Tablo 13'te analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin "10. Sınıf coğrafya dersi içeriğine ilişkin görüşleri öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$F_{(2-492)}=2,614$; $p>,05$]. Bu bulgu farklı mezuniyet türü olan coğrafya öğretmenlerinin 10. Sınıf coğrafya dersi yöntemlerine ilişkin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP'nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Farklılığı

Tablo 14: Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Sıra	Kıdem	N	$\bar{X}$	S
İçerik	1	1-5 yıl	53	3,62	,41
	2	6-10 yıl	124	3,41	,44
	3	11-15 yıl	132	3,68	,53
	4	16-20 yıl	101	3,59	,53
	5	21 yıl ve üzeri	97	3,66	,63
		Toplam	507	3,58	,53

Tablo 15: Öğretmenlerin 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Kıdem Değişkenine Göre Farklılığı için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Fark Tukey
İçerik	Gruplar arası	5,581	4	1,395			
	Gruplar içi	135,376	502	,270	5,174	,000	2-3 2-5
	Toplam	140,957	506				

Tablo 15'deki analiz sonuçlarına göre; araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin "10. Sınıf coğrafya dersi içeriğine ilişkin görüşleri kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(4-502)}=5,174$; $p<,05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,41$) ile 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{X}=3,67$) ve 21 yıl ve üstü kıdeme sahip ($\bar{X}=3,66$) öğretmenlerin

görüşlerinin ortalaması arasında 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin aleyhine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin 10. Sınıf coğrafya dersi yöntemler boyutuna ilişkin görüşlerinin kendilerinden daha fazla kıdeme sahip (11-15 yıl ile 21 yıl ve üzeri) öğretmenlere göre daha olumsuz olduğu şeklinde yorumlanabilir. Kısaca 11-15 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlere göre 10. sınıf coğrafya dersi içeriği konusunda daha olumlu görüşlere sahiptir. Bu durum 6-10 yıl kıdeme sahip coğrafya öğretmenlerinin büyük bir kısmının ilk olarak sosyal bilgiler öğretmeni olarak atanmasıyla açıklanabilir. Bu öğretmenler uzun yıllar sosyal bilgiler öğretmeni olarak çalışmışlar ve daha sonra kendi branşlarına geçmişlerdir. Ayrıca aldıkları lisans eğitimi de önceki programa yönelik olan bu öğretmenler yeni programa geçildiğinde sosyal bilgiler öğretmeni olduklarından programa yönelik bilgilendirme seminerlerine de katılmamışlardır. Bu yüzden dersin içeriğiyle ilgili olumsuz görüşte olabilirler.

Öğretmenlerin 10. Sınıf CDÖP'nin İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Farklılığı

Tablo 16: Sınıf Mevcudu Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Boyut	Sıra	Sınıf Mevcudu	N	$\bar{X}$	S
İçerik	1	20ve daha az	42	3,79	,56
	2	21-25	153	3,55	,60
	3	26-30	204	3,62	,51
	4	31-35	76	3,51	,46
	5	36+	32	3,43	,20
		Toplam	507	3,58	,53

Tablo 17: Öğretmenlerin 10. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Farklılığı için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	P	Fark Tukey
İçerik	Gruplar arası	3,482	4	,870	3,179	,014	1-4
	Gruplar içi	137,475	502	,274			1-5
	Toplam	140,957	506				

Tablo 17'deki analiz sonuçlarına göre; araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin "10. Sınıf coğrafya dersi programının içerik boyutuna ilişkin görüşleri sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [$F_{(3,503)} = 3,179$; $p < ,05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, 20 ve daha az mevcuda sahip sınıflarda öğretmenlik yapanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 3,79$) ile 31-35 mevcutlu sınıflarda öğretmenlik yapanların görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 3,51$) ve 36 ve daha fazla mevcutlu sınıflarda görev öğretmenlerin görüşlerinin ortalaması ($\bar{X} = 3,43$) arasında 20 ve daha az mevcuda sahip sınıflarda öğretmenlik yapanların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu bulgu 20 ve daha az mevcuda sahip sınıflarda görev yapan coğrafya öğretmenlerinin içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin 31-35 mevcutlu sınıflarda ve 36 ve daha fazla mevcutlu sınıflarda görev yapan coğrafya öğretmenlerinden daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Sonuçlar

"Konular yakından uzağa ilkesine uygundur" ($\bar{X} = 3,08$), "Coğrafi Bilgi Sistemlerinin uygulanmasına yöneltir" ($\bar{X} = 3,36$), "Atatürk'ün coğrafyaya verdiği öneme dikkati çeker" ($\bar{X} = 3,26$), "Program toplumun ihtiyaçlarına cevap verir" ($\bar{X} = 3,33$) maddelerinde ortalama değerlerine göre biraz düşük düzeyde kalmıştır. Diğer maddelerde çok katılıyorum düzeyinde olan ortalama bu maddelerde orta düzeyde katılıyorum seviyesinde çıkmıştır. Zaten CDÖP önceki programlardan farklı olarak yakından uzağa ilkesine çok da bağlı değildir. (MEB 2005) Atatürkçülük konularıyla ilgili olarak da coğrafya öğretmenlerimize büyük iş düşmektedir. Buradan okullarımızda "değer eğitimi" eksikliğinden söz edilebilir. Okullarımızın ağırlıklı olarak üzerinde durduğu konu üniversite giriş sınavlarıdır. Onun içindir ki Atatürkçülük, vatan bilinci, ülke sevgisi, sosyal dayanışma, çevre bilinci gibi birçok alanda değer eğitimi

eksikliğinden bahsedilebilir. Öğretmenlerimiz her ne kadar yıllık planlarına önemli gün ve haftalarda bu alanlarla ilgili açıklamalarını ve faaliyetlerini ekleseler de bu alanlar derslerde biraz daha üniversite giriş sınavlarının gölgesinde kalmaktadır. Oysa bu değerler sadece coğrafya eğitiminin değil, tüm branşların önemli bir alanıdır. Programın uygulanışında problem oluşmaması açısından “Atatürkçülük” alanında ve “Vatan bilinci” geliştirmede yapılabilecekler hizmet içi eğitim seminerleriyle daha dikkatle ele alınmalıdır. Sözen’e (2011) göre de benzer sonuçlar çıkmıştır.

“10. Sınıf Coğrafya Programı bu haliyle yeterlidir” maddesinin orta düzeyde katılıyorum ($\bar{X}=3,25$) seviyesinde çıkması dikkat çekici olarak yorumlanabilir. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine göre 10. CDÖP içerik olarak birçok maddede iyi bir ortalamadayken bütün halinde orta düzeyde katılıyorum düzeyinde kalmıştır. Aksoy ve Koç’a (2010) göre de programın içeriğiyle ilgili görüşler genel olarak olumlu düzeydedir. Programın içeriğinin hedeflere genel olarak uygun olduğu yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin 10. sınıf CDÖP’nin içeriğine ilişkin görüşleri cinsiyetlerine, görev yaptıkları okul türü değişkenine, öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir

Buna karşılık araştırmaya katılan coğrafya öğretmenlerinin 10. sınıf CDÖP’nin içeriğine ilişkin görüşleri kıdem değişkenine ve sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir.

11-15 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlere göre 10. sınıf coğrafya dersi içeriği konusunda daha olumlu görüşlere sahiptir. Bu durum 6-10 yıl kıdeme sahip coğrafya öğretmenlerinin büyük bir kısmının ilk olarak sosyal bilgiler öğretmeni olarak atanmasıyla açıklanabilir.

20 ve daha az mevcuda sahip sınıflarda görev yapan coğrafya öğretmenlerinin içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin 31-35 mevcutlu sınıflarda ve 36 ve daha fazla mevcutlu sınıflarda görev yapan coğrafya öğretmenlerinden daha olumlu olduğu bulunmuştur. Bu durum düşük mevcutlu sınıflarda programın öğrenci merkezli yapısının daha kolay uygulanabilmesiyle açıklanabilir.

Kaynakça

- [1] B. Aksoy Ve H. Koç 2005 CDÖP’na İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi Giresun Ün. Sosyal Bilimler Enst. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi Sayı: 2 Sayfa:17-52 (2010)
- [2] Ö. Demirel. (2003),Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, 5. Baskı, Ankara: PegemA Yayıncılık,
- [3] M. Erden (1998), Eğitimde Program Değerlendirme, 3. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık,
- [4] E. Ertürk (1984). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Hacettepe Ün. Basımevi
- [5] M. Ertürk, Girgin M. (2005), Standartları Bakımından Coğrafya Müfredat Programlarının Karşılaştırılması, Konya: Doğu Coğrafya dergisi, Sayı:13
- [6] Karabağ. (1998), Coğrafya Öğretiminde Anahtar Sorular ve Kavramlar. Ankara: G.Ü Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 18 .2 s.25-41.
- [7] S. Karabağ, S. Şahin. [1] (Editörler) (2007) Kuram ve Uygulamada Coğrafya Eğitimi (5. Bölüm) Ankara: Gazi Kitabevi. Yayın Dağıtım. Adakale sokak No: 16/2, Kızılay.
- [8] N. Karasar. (1994), Bilimsel Araştırma Yöntemi. 6. Baskı, Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- [9] J.J. Kerski. (2000) The Implementation and Effectiveness of Geographic Information Systems Technology and Methods in Secondary Education, Colorado: University of Colorado, Department of Geography.
- [10] L. Küçükahmet. (2003), Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Ankara: Nobel Yay.
- [11] L. Küçükahmet. (2007); Program Geliştirme ve Öğretim Ankara: Nobel Yay. Dağıtım
- [12]MEB. 2003. EARGED, Coğrafya Müfredat Değişiklik Raporları, Ankara.
- M.E.B(a). (2005),Coğrafya Dersi Öğretim Programı, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi, Ankara P.F, OLIVIA. (1988), Schools and Curriculum Change. Boston: Scott, Foresman and Co.
- [13] D. Tanner, L.N. Tanner. (1980)Curriculum Development: Theory Into Practice. New York: Mac Millian
- [14] H. Turoğlu. (2006) “Orta Öğretim Coğrafya Müfredatında Yapılandırmacı Öğrenme” İstanbul: Türk Coğrafya Dergisi, Sayı:47, S.115–130,
- [15] R. Tyler. (1949) Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago: Universty of Chicago Pres.
- [16] S. Üçişik. S. Sekin. (2001), Lise Coğrafya Dersi Öğretim Programının Amaçlarına Yönelik Eleştirel Bir Yaklaşım, İstanbul: Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı:4.
- [17] F. Varış. (1998), Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Ank. Ün. Eğt. Bilimleri Fak. Yay. No:157 B. VURAL. (2004), Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ, İstanbul: Hayat Yayınları.